

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/73/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2714207022
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2714207022.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Terézie Mecelovej v právnej veci žalobcu: Q. V., narodený XX. F. XXXX, trvalý pobyt: J. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Ján Pekar, Potočná 191/39, Skalica, proti žalovanej: PROFI CREDIT Slovakia s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 8. januára 2019 č. k. 2C/365/2014-204, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o určení neplatnosti zmluvnej podmienky o ročnej úrokovej sadzbe úveru 70,01 % (I.), o určení neplatnosti zmluvnej podmienky o RPMN za úver 66,41 % (II.), o určení neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere v prvej vete (III.) a v časti priznanej náhrady trov konania v rozsahu 100 % (IV.) potvrdzuje.

II. Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že zmluvná podmienka o ročnej úrokovej sadzbe úveru 70,01 % v zmluve o revolvingovom úvere (I.) je neplatná, ako aj určil neplatnosť zmluvnej podmienky o RPMN za úver 66,41 % v zmluve o revolvingovom úvere (II.). Súčasne určil, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o revolvingovom úvere v bode 8.1 prvej vete tejto zmluvy („Predmetom tejto Dohody o poskytnutí služby je záväzok Veriteľa poskytnúť Dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení nižšie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru resp. revolvingu poskytnutého na základe Žiadosti/ Zmluvy uzavretej medzi Veriteľom a Dlžníkom (ďalej ako „úver/revolving“) a záväzok Dlžníka zaplatiť Veriteľovi odplatu a) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 367,49 eur a b) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 167,04 eur v prípade, ak bude Dlžníkovi revolving poskytnutý“) (III.). Súčasne bolo rozhodnuté o priznaní žalobcovi nároku na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %, pričom ovýške mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (IV.). Konanie v časti o určení, že zmluvná podmienka v zmluve o revolvingovom úvere v bode 6 ročná úroková sadzba revolvingu 80,98 % je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a neplatná, ako aj predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 70,01 % je neprijateľná, neplatná, zmluvná podmienka v zmluve o revolvingovom úvere v bode 8.4 veta tretia zmluvy a v bode 8.4, zastavil. Žalovanej v zastavenej časti náhrada trov konania nebola priznaná. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 144, § 145 ods. 1, 2 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov), § 39, § 52, § 53, § 54 ods. 1, 2, § 489 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 3 ods. 3 ZoOS (zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy), § 1 ods.

1, 2, § 2 písm. i/, j/, § 9 ods. 2 písm. j/, k/, § 11 ods. 1 písm. a/, b/ ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), článok 3b.1, článok 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Vecne zdôvodnil poukazom na danosť naliehavého právneho záujmu podľa § 3 ods. 5 ZoOS. Spotrebiteľ sa môže domáhať ochrany svojho práva proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom, s cieľom ochrany proti porušiteľovi na súde. Medzi stranami konania vznikol občianskoprávny vzťah, v dôsledku čoho bolo potrebné aplikovať na prejednávanú vec normy na ochranu spotrebiteľa. Súd posudzoval pojem značnej nerovnováhy s cieľom, aby právne posúdenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nebolo nevýhodnejšie v porovnaní s dodávateľom služby. Vo vzťahu k ročnej úrokovej sadzbe úveru 70,01 % súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 53 ods. 6 O. z., podľa ktorého odplata nesmie prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Súd prvej inštancie porovnával výšku ročnej úrokovej sadzby uvádzanú v predmetnej zmluve s ročnými úrokovými sadzbami uvedenými na stránke Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“), z ktorého porovnania vyplynula priemerná ročná úroková sadzba spotrebiteľského úveru v októbri 2012 vo výške 14,54 % a ročné úrokové sadzby úverov v roku 2012 v intervale od 14,54 % do 16,11 %. Už z uvedeného vyplýva diametrálny rozdiel vo výške úrokovej sadzby a preto úroková sadzba úveru 70,01 % odporuje zákonu a pravidlám dobrých mravov. Neprimeranou je taká výška úrokov, ktorá podstatne prevyšuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami. Odplata za úver zjavne vybočuje z rámca akéhokoľvek úverovania, ktoré by bolo akceptovateľné z hľadiska dobrých mravov a je dôvod na označenie takýchto úrokov ako úžerníckych (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „NS SR“ sp. zn. 5Cdo/26/11, výška úroku 48 %). O takýto stav pôjde, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (porov. rozhodnutie NS SR sp. zn. 1MCdo/1/2009). Žalobca čerpal u žalovanej v období rokov 2010-2012 minimálne štyri úvery. Napriek tomu mu žalovaná poskytla ďalší úver, hoci žalobca bol v zlej finančnej situácii. Dohodnutá úroková sadzba úveru 70,01 % ročne, podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru a takéto dojednanie je pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 O. z. neplatné (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/2/2016, 23Co/133/2017, 11Co/55/2016). Súčasne ak zmluvné dojednanie o výške úrokovej sadzby je neplatné, nemôže byť potom platné ani zmluvné dojednanie o výške RPMN za úver, keďže uvedené dva údaje sú na sebe závislé (výška RPMN obsahuje aj výšku úrokovej sadzby). Do vzorca pre výpočet RPMN sú dosadzované údaje, medzi ktorými je aj údaj o výške mesačnej splátky, zahŕňajúcej splátku istiny, ako aj úrokov. Pri úvere 1.132,51 eur (ktorý bol v skutočnosti poskytnutý) splácanom po dobu 48 mesiacov, pri výške splátky 77,05 eur, je RPMN 112,13 % a nie ako je uvedené v zmluve 66,41 %. Ide teda o klamlivý údaj, ktorý sa podľa § 39 O. z. považuje za neplatný. V zmluve o revolvingovom úvere neboli podľa názoru súdu prvej inštancie uvedené všetky predpoklady použité pre výpočet RPMN, nebolo zrejmé, či splátka obsahuje aj poplatky, prípadne či neobsahuje poplatky, ktoré nemajú byť zahrnuté do RPMN. Dohodu o poskytnutí služby predstavujúcej službu možnosti odkladu splatnosti splátok úveru na žiadosť dlžníka a záväzok dlžníka zaplatiť veriteľovi odplatu za poskytnutie služby možnosti odkladu splátok, súd prvej inštancie kvalifikoval ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, obsiahnutú v predtlačenom formulári, ako súčasť predtlačenej zmluvy. Do obsahu dohody sa dopisovala výška poplatku 367,49 eur pri úvere a výška poplatku 167,04 eur pri revolvingu. Žalobca nemohol ovplyvniť takto koncipovaný obsah dohody. Samotné ustanovenia o určení splatnosti platby ku dňu uzavretia dohody či poskytnutí revolvingu, považoval súd prvej inštancie za rozporný s dobrými mravmi, keďže takouto dohodou o splatnosti sa dlžník vopred vzdal svojho práva vo finančnom vyjadrení, hoci ani len nepožiadaval o odklad splatnosti. Výška poplatku je pritom zjavne neprimeraná a rozporná s dobrými mravmi (neprijateľnosť zmluvnej podmienky podľa § 53 ods. 4 písm. k/ O. z.). Na podporu svojej argumentácie žalobca poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/133/2017, 26Co/2/2016. Nie je zlučiteľné s dobrými mravmi, aby dlžník platil nejaký poplatok v tak vysokej sume za to, že v budúcnosti možno požiada o odklad splátok, resp. bude mu to umožnené veriteľom. Ide o vzdanie sa finančných prostriedkov bez toho, aby dostal vzájomné protiplnenie. V čase uzavretia dohody dlžník ani len netušil, či vôbec v budúcnosti bude žiadať o odklad nejakej splátky. S poukazom na uvedené ide o nekalú obchodnú praktiku a preto zmluvná podmienka uvedená v bode 8.1 zmluvy je neplatná. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 v spojení s § 256 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov). Úspešnému žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V časti zastavenia konania došlo k späťvzatiu žaloby zo strany žalobcu, ktorý procesne zaviniel zastavenie konania. Súd prvej inštancie skúmal existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, ako aj okolností vedúce žalobcu k súdному uplatneniu nároku.

Podľa zmluvných dojednaní žalovaná do zmluvy zahrnula aj údaje týkajúce sa revolvingu, o ktorý žalobca nežiadal a tento nebol v skutočnosti ani poskytnutý. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti vedúce žalobcu k uplatneniu predmetného nároku, mechanická aplikácia ustanovenia § 256 ods. 1 CSP by predstavovala nespravodlivé usporiadanie procesných vzťahov medzi stranami sporu. Nepriznaním náhrady trov konania, i s prihliadnutím na osobné a majetkové pomery strán, nebude žalovaná dotknutá natoľko, ako by bol náhradou trov konania zaťažený žalobca. O výške náhrady trov konania mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí podľa § 262 ods. 1 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná vo vyhovujúcej časti, navrhujúc jeho zmenu zamietnutím žaloby v plnom rozsahu. Žalovaná namietala, že pri vydaní napádaného rozsudku sa konajúci súd nezaoberal dôvodmi, ktoré k identickým záverom už žalovaná uviedla. Rozhodnutie súdu o určení neplatnosti úrokovej sadzby, ako i jeho dôvody, sú v rozpore so zákonom. Porovnávanie výšky úrokovej sadzby s priemernými úrokovými sadzbami bánk nemá oporu v zákone a odporuje ustanoveniu § 53 ods. 6 O. z. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva dôvod, pre ktorý súd používal práve priemerné úrokové sadzby, keď napr. NS SR sp. zn. 5Cdo/26/2011 určil, že sa má prihliadať na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami. Banky majú úrokové miery dosahujúce aj 30 % ročne. Nemajú úroky na úrovni priemerných sadzieb, ale odstupňované v závislosti od rizikovosti jednotlivých klientov. Bolo rozhodnuté aj v rozpore s ustanovením § 497 a § 502 Ob. z. (Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov). Sporové strany sa dohodli na odplatnom požičaní peňažných prostriedkov. Samotné dojednanie o výške úrokov nie je podmienkou pre vznik zmluvy o úvere. Ak súd prvej inštancie dospel k záveru o rozpore výšky úrokovej sadzby s dobrými mravmi, mal by určiť aká ich časť je v súlade so zákonom. Podľa § 502 ods. 1 Ob. z. dlžník je povinný platiť úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Termínom zákon sa nešpecifikuje konkrétny právny predpis. Zákomom je možné rozumieť každé ustanovenie uvedené v zákone, aj súdom aplikované ustanovenie o dobrých mravoch. Žalovaná napádala aj nepreskúmateľnosť záverov súdu prvej inštancie vo vzťahu k dohode o poskytnutí služby. Chýba právne posúdenie a spôsob akým sa vysporiadal s vyjadrením žalovanej. To, že sa súd s ničím nestotožňuje, nepostačuje na zdôvodnenie. Žalovaná poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, ďalej len „ÚS SR“, podľa ktorej je súd povinný starostlivo sa zaoberať vecou tak, aby poskytol účinnú právnu ochranu, s uvedením dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené a je tiež povinný vysporiadať sa s argumentmi účastníka, ktoré sú vo veci relevantné. Žalovaná označila aj rozhodnutie NS ČR sp. zn. 33Cdo/1956/2007, v prípade ktorého si žalobca kúpil službu, ktorú ešte nevyužil a už za ňu zaplatil. Bolo v možnostiach spotrebiteľa, aby zabránil situácii, ktorá znamenala výhodu pre dodávateľa, že kupón pri nákupe tovaru v dojednanej dobe uplatní, prípadne zabezpečí jeho uplatnenie. Ak môže spotrebiteľ elementárnym spôsobom zabrániť, aby došlo k porušeniu rovnováhy práv účastníkov spotrebiteľskej zmluvy, nemožno mať dojednané podmienky za také, ktoré by ho neprimerane diskriminovali. Skutočnosť, že dohoda o poskytnutí služby je na rovnakej listine ako samotná zmluva neznamena automaticky, že nejde o individuálne dohodnutý právny úkon. Ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv samostatne (§ 52a ods. 1 O. z.). Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva ako a či súd prvej inštancie posudzoval povahu ním označenej podmienky ako individuálnej. Pojem individuálny v spotrebiteľskom práve znamená nielen reálnu možnosť spotrebiteľa určitú podmienku formulačne ovplyvniť, ale dosiahnuť, aby sa takáto podmienka nestala súčasťou jeho vzťahu s dodávateľom bez zmeny postavenia. Podľa odbornej literatúry pri výklade pojmu individuálne dojednané sa uvádza, že za také dojednania by mali byť považované nielen klauzuly skutočne dojednané, ale aj tie, ktoré mohli byť a spotrebiteľ nevyužil svoj vplyv na ich zmenu. Ustanovenie § 93b zákona č. 483/2001 Z. z. ukladá povinnosť navrhnúť spotrebiteľovi rozhodcovskú doložku určitého obsahu a garantuje práva spotrebiteľa s touto doložkou nesúhlasí, a iba vtedy, ak spotrebiteľ skutočnú možnosť má, tak bude dojednanie o rozhodcovskej doložke individuálne dojednané. Dohoda o poskytnutí služby predstavuje samostatný úkon a jej vznik nie je podmienkou vzniku zmluvy o úvere (má povahu individuálneho dojednania). V dohode sa vyhlasuje, že jej uzavretie sa uskutočňuje na základe slobodnej vôle, dlžník obsahu porozumel a svojím podpisom vyjadruje súhlas so všetkými jej ustanoveniami. Uvedené ustanovenie každému spotrebiteľovi indikuje pri zachovaní jeho elementárnej zodpovednosti a obozretnosti oddelenosť dohody o poskytnutí služby ako samostatnej zmluvy. Dohoda o poskytnutí služby je osobitne podpisovaná. Takýto charakter zdôrazňuje aj grafické rozlíšenie dohody od ostatného obsahu zmluvy. Uvedeným spôsobom dohoda nebola posudzovaná. Priemerný spotrebiteľ (v zmysle definície bodu 18 preambuly Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 205/2009), t. j. osoba, ktorá je v rozumnej miere dobre informovaná, vnímaná a obozretná, si bola na základe uvedených okolností

vedomá, že dohodu neuzatvára automaticky so zmluvou o úvere. V prípade poplatku v súvislosti s touto dohodou nejde o žiadnu sankciu. V tomto smere je záver súdu prvej inštancie zmätočný. Žiadny dôvod neprijateľnosti poplatku a ním označených ustanovení nebol uvedený. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky nespočíva v posudzovaní ekonomickej stránky dohody (dojednanie o cene plnenia a predmete plnenia nie je neprijateľnou podmienkou podľa § 53 ods. 1 O. z.). Súd prvej inštancie v rozpore s uvedeným nevysvetlil na základe akých kritérií považoval ním označené ustanovenie za individuálne nedohodnuté, ako ani nevysvetlil prečo na základe posúdenia ceny dospel k záveru o neprijateľnosti. Nepreskúmateľné je aj to, prečo z celej dohody hodnotí súd prvej inštancie len jedno ustanovenie a nevzal do úvahy ďalšie ustanovenia.

3. Žalobca v písomnom vyjadrení označil odvolanie za nedôvodné a navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Súd prvej inštancie zrozumiteľne uvádza na základe akých úvah postupoval a aké právne predpisy aplikoval, ktorý postup je zreteľný pri posudzovaní každej zmluvnej podmienky. Bolo aplikované aj ustanovenie § 53 ods. 6 O. z. V bode 33. odôvodnenia rozsudku podrobne túto aplikáciu zdôvodňuje a vysvetľuje, že pri posudzovaní obvykle požadovanej odplaty na finančnom trhu, porovnával priemerné hodnoty zo stránky NBS. K poukazu žalovanej na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/26/2011 žalobca zdôraznil, že predmetom uvedeného rozhodnutia boli zmluvy o pôžičke uzatvorené podľa § 567 O. z. z roku 1998, teda za diametrálne odlišnej právnej úpravy. Predmetom uvedeného konania nebol spotrebiteľský vzťah, ako ani aplikované normy na ochranu spotrebiteľa. Najvyšší súd v danom rozsudku neuviedol, že sa má prihliadať výlučne na najvyššie úrokové miery, ale že neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 O. z., ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Na preukázanie svojich tvrdení v bode 4 odvolania žalovaná nepredložila žiadne dôkazy. Žalovaná netvrdila a nepreukazovala, že časť dohodnutej úrokovej miery je v súlade so zákonom. Súd prvej inštancie musel pri posudzovaní primeranosti odplaty aplikovať ustanovenie § 53 ods. 6 O. z., nie ustanovenie § 502 ods. 1 Ob. z.. Pokiaľ dohodnutá odplata prevýši odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu, takým zmluvným dojednaním dôjde k porušeniu zákazu v ustanovení § 53 ods. 6 O. z. Tento stav sankcionuje ustanovenie § 39 O. z. absolútnou neplatnosťou. Skutočnosť, že v prípade dohody o poskytnutí služby nejde o individuálne zmluvné dojednanie, prejedlikoval už odvolací súd v rozhodnutí sp. zn. 10Co/299/2016 zo dňa 28. februára 2018, v bodoch 32 a nasl., v ktorom podrobne vysvetlil charakter danej dohody o poskytnutí služby.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

5. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti žaloby, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti troch zmluvných podmienok obsiahnutých v zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 24. októbra 2012, ktorý kvalifikoval ako spotrebiteľský úver a ktorý podrobil prieskumu vytýkaných neprijateľných zmluvných podmienok, spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa.

6. Súd prvej inštancie dospel k správneému záveru keď konštatoval daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení neprijateľných zmluvných podmienok.

7. Svoje rozhodnutie založil na posudzovaní právneho vzťahu medzi stranami konania, ako spotrebiteľského vzťahu, založeného formulárovou zmluvou o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol poskytnutý úver, z ktorého pohľadávka veriteľa mala byť zabezpečená dohodou o zrážkach zo mzdy, predstavujúcou neprijateľnú zmluvnú podmienku a teda neplatná podľa § 53 ods. 1 O. z.

8. Žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5, § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 ZoOS).

V prípade takejto žaloby nebolo preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „NS SR“ sp. zn. 6Cdo/127/2017).

9. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa, ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

10. Prioritne bolo potrebné vychádzať zo základnej požiadavky, že každá spotrebiteľská zmluva má vyjadrovať rešpekt k dodržiavaniu všeobecných zásad spotrebiteľského práva, a to náležitou obsahovou aj formálnou úpravou zmluvných podmienok, ktoré jednotlivo i vo svojom súhrne nenarušujú zmluvnú rovnováhu strán v neprospech spotrebiteľa. Práve jednoznačnosť a určitosť zmluvných podmienok má zásadne vyvážiť silnejšie postavenie dodávateľa pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy.

11. Nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-240/98 až C-244/98 Oceáno Grupo Editorial, C-168/05 Mostaza Claro).

12. V súvislosti s ex offo súdnou kontrolou zmluvných podmienok je potrebné poukázať aj na Uznesenie Súdneho dvora Európskej únie C-76/10 POHOTOVOSTĚ, s.r.o. proti Iveta Korčková, obsahujúce jednoznačnú požiadavku na ochranu spotrebiteľa pred nečestnými klauzulami, a to vždy a za každých okolností. Súdny dvor Európskej únie judikoval, že vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky (C-40/08 Asturcom Telecomunicaciones). Táto možnosť priznaná súdu sa považuje za nevyhnutnú na zabezpečenie účinnej ochrany spotrebiteľa, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie alebo má ťažkosti s ich uplatnením (C-168/05 Mostaza Claro, C-473/00 Cofidis).

13. S poukazom na uvedené národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a musí ich skúmať ex offo (rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-240/98 až C-244/98 Oceáno Grupo Editorial, C-243/08 Pannon GSM).

14. Ak jedna zo zmluvných podmienok je podstatnou náležitosťou právneho úkonu, je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy a preto jej neplatnosť má za následok i neplatnosť celej zmluvy. Ak pôjde o takú neprijateľnú podmienku, ktorá môže byť neoddeliteľnou časťou zmluvy, avšak pre spotrebiteľa je tak významná a podstatná, že zásadným spôsobom znevýhodňuje jeho postavenie, spotrebiteľ sa môže domáhať na súde aj vyslovenia neplatnosti takejto zmluvnej podmienky.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že podľa zmluvy o spotrebiteľskom úvere z dohodnutého úveru 1.500,- eur mal žalobca ako dlžník zaplatiť žalovanej ako veriteľovi sumu 3.6698,40 eur. Krajský súd v Prešove v rozhodnutí sp. zn. 3Co/70/2014 (žaloba spotrebiteľa proti dodávateľovi PROFÍ CREDIT Slovakia s.r.o., Bratislava) zdôraznil, že za takéhoto stavu aj európske právo pripúšťa súdnu kontrolu ceny hlavného plnenia (porov. uznesenie C-76/10 POHOTOVOSTĚ). Ročná úroková sadzba úveru 70 %, resp. odplata za úver v uvedenom rozsahu, zjavne vybočuje z rámca akéhokoľvek úverovania, ktoré by bolo akceptovateľné z hľadiska dobrých mravov a niet dôvod na iné ako úžerné označenie takýchto úrokov (porov. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/26/2011 o neplatnosti úrokov vo výške 48 % pre rozpor s dobrými mravmi). Neprimeraná výška úrokov 70 % ročne je v spoločnosti neuznávaná a hodnotená ako odporujúca dobrým mravom. Krajský súd v Prešove v uvedenom rozhodnutí zdôvodnil záujem na určení neplatnosti odplaty za úver, keďže neplatnosť celej úverovej zmluvy by nebola v prospech ani spotrebiteľa, ktorý by tak musel vydať bezdôvodné obohatenie, napriek výhodnosti splátok. Konštatoval tiež, že cenové praktiky žalovanej sú na úkor jasnosti a zrozumiteľnosti a za takéhoto stavu aj právo

Európskej únie pripúšťa súdnu kontrolu ceny hlavného plnenia. Pravidlá správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku, dajú sa definovať ako dobré mravy. Ak tomuto kritériu zmluvná podmienka nevyhovuje, prieči sa dobrým mravom. Pokiaľ je zmluvná podmienka v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 55/2011).

16. Súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, keď žalobe vyhovel určením, že zmluva o revolvingovom úvere v časti úrokovej sadzby úveru 70,01 % je neplatná (ako neprijateľná zmluvná podmienka). Súd prvej inštancie opodstatnene pri aplikácii ustanovenia § 53 ods. 6 O. z. pristúpil k porovnaniu dohodnutej úrokovej sadzby s priemernou ročnou úrokovou sadzbou spotrebiteľského úveru, vzhľadom na kritérium definované v ustanovení § 553 ods. 6 O. z. vo vzťahu k výške odplaty, ktorá nesmie prevyšovať obvykle požadovanú odplatu na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Priemerná úroková sadzba v porovnateľných prípadoch spĺňa kritérium obvyklosti výšky požadovanej na finančnom trhu (na rozdiel od argumentu žalovanej v odvolaní, poukazujúcu na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami).

17. K posudzovaniu úrokových sadzieb spôsobom navrhovaným žalovanou, podľa ustanovení § 497 a § 502 Ob. z., je potrebné uviesť, že ustanovenie § 52 ods. 2 veta tretia O. z. už normatívne vyriešilo prednostnú aplikáciu O. z. pred ustanoveniami Ob. z. (na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ). Podľa záverov rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo/12/2014 z 21. apríla 2015, novelizované znenie ustanovenia § 52 ods. 2 veta tretia O. z. (účinné od 1. mája 2014) sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom (sp. zn. 3MCdo/14/2014). Je potrebné zdôrazniť, že súdna prax vyšších súdov, zohľadňujúca naderadenosť komunitárneho práva, ako rozhodujúceho súboru právnych noriem pri výklade národného práva, v súvislosti s konaním, v ktorom sa uplatňuje právo proti spotrebiteľovi, ustálila aj do uvedenej doby prednostnú aplikáciu ustanovení O. z. (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/126/2012, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/716/2014). Námieta žalovanej o nutnosti favorizovať Obchodný zákonník neobstojí, pretože všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľa platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy, a teda platili a platia aj vo vzťahu k úverom ako tzv. obchodnoprávnym vzťahom (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/95/2010 z 27. januára 2011).

18. Nič na tom nemení skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a žalovanými je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Ob. z. bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý môže byť prítomný tak v občianskoprávných ako aj obchodnoprávných vzťahoch. Pravidlo prednostnej aplikácie ustanovení O. z., ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie, bolo odobrené aj Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 402/2013 z 19. júna 2013 konštatoval, že prednostným uplatnením O. z. na prospech spotrebiteľa, na úver ako absolútny obchod upravený v Ob. z., nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa. Nebol preto daný dôvod na aplikáciu označených ustanovení Obchodného zákonníka.

19. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o určení neplatnosti ročnej úrokovej sadzby úveru vo výške 70,01 %, ako aj v časti o určení neplatnosti zmluvnej podmienky RPMN vo výške 66,41 %, keďže v tejto časti, ktorá bola odvolaním napadnutá, odvolacie dôvody žalovaná neuviedla.

20. Súd prvej inštancie správne rozhodol aj vo vzťahu k určeniu neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere v prvej vete, upravujúcej dohodu o poskytnutí služby, spočívajúcej v možnosti odkladu splátok úveru, ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, pričom uviedol rozhodujúci skutkový stav, na ktorý aplikoval právne predpisy, z ktorých vyvodil správny právny záver.

21. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že Dohoda o poskytnutí služby je súčasťou predtlačenej formulárovej dohody bez možnosti, aby do nej žalobca ako spotrebiteľ nejakým spôsobom zasiahol. Dôvodne po obsahovej stránke dospel k záveru o značnej nerovnováhe takejto dohody v neprospech

spotrebiteľa, na základe ktorej mal žalobca zaplatiť poplatok za možnosť odkladu splátok, ktorá v budúcnosti vôbec nemusela nastať, pričom sa nejednalo vo svojej podstate o službu, pretože sa ňou žalobcovi ako spotrebiteľovi neposkytovalo žiadne protiplnenie. Nejednalo sa o namietaný ekonomický prístup pri hodnotení neprijateľnej zmluvnej podmienky, ale o posúdenie elementárnej zmluvnej rovnováhy, tak ako je vymedzená napr. neprijateľná zmluvná podmienka v demonštratívnom výpočte podľa § 53 ods. 4 písm. t/ O. z.. Za neprijateľné podmienky sa preto považujú ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa, ako tomu bolo i v tomto prípade. Vzhľadom na dohodnutú splatnosť poplatku (čerpaním úveru) a dohodu o započítaní pohľadávky predstavujúcej tento poplatok, s pohľadávkou dlžníka voči veriteľovi na poskytnutie dohodnutej sumy úveru, zmluvná podmienka smeruje k neprijateľným dôsledkom, a to nevyplateniu dohodnutej výšky schváleného úveru (spotrebiteľovi je tak vyplatený úver, znížený o poplatok za poskytnutie služby možnosťou odkladu splátok). Spotrebiteľ má tak platiť za službu, ktorú v čase uzavretia zmluvy nepotrebuje a ani do budúcnosti potrebovať nemusí, pričom už vopred za túto službu zaplatí (znížením dohodnutej výšky úveru). Preto ide o hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa.

22. Poukaz na zmluvnú slobodu spotrebiteľa nemohol obstáť, pretože takáto sloboda je len iluzórna, keďže zmluvu vo formulárovej podobe pripravovala žalovaná ako zmluvný partner spotrebiteľa a s ohľadom na nepomer vo vyjednávacej sile zmluvného partnera a spotrebiteľa je zjavné, že sa spotrebiteľ len s ťažkosťou môže domôcť zmeny vopred pripravených zmluvných dojednaní. V jednotlivých odboroch podnikania postupujú pritom zmluvní partneri spotrebiteľov obdobne a preto spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol neprísúpiť na vopred pripravené zmluvné podmienky, by odsúdil sám seba k životu mimo bežnú spoločnosť, bez využívania jednotlivých služieb. Po spotrebiteľovi nič také nemožno požadovať. Od jeho zmluvného partnera však naopak požadovať možno, aby sa vo svojej činnosti choval voči spotrebiteľovi poctivo (porov. rozsudok Okresného súdu Chebe sp. zn. 15C/410/2009). Ako je už vyššie uvedené dôvera spotrebiteľa v poctivé konanie dodávateľa predpokladá, aby v prípade narušenia súd nahradil zdanlivú (formálnu) zmluvnú rovnováhu faktickou. Zahŕňa tiež povinnosť súdu ex offio (z úradnej povinnosti) preskúmať a prihliadať na neprijateľné podmienky v zmluve. Uvedeným princípom je modifikované i právo účastníkov rozhodnúť, ktoré časti zmluvných dojednaní, vrátane hmotnoprávných inštitútov, budú včlenené do zmluvy.

23. Pokiaľ žalovaná zahrnula takúto dohodu do úverovej zmluvy, jej správanie je treba vyhodnotiť ako spreneverenie sa princípu dôvery a v dôsledku značného narušenia zmluvnej rovnováhy, takýmto správaním žalovanej nebolo potom možné priznať ochranu, pre spôsobenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

24. Na vyššie uvedené závery nemala vplyv duplicita podpisov na zmluve, keďže dohoda bola súčasťou jednoliateho textu zmluvy o úvere s chronologickým číslovaním jednotlivých častí zmluvy.

25. Žalovaná správne zhrnula, že ňou uvádzané prípady (darčekový poukaz a pod.) spĺňajú charakteristiku kúpy služby (zaplatením pri jej zakúpení a pred využitím). V prípade dohody má však byť (vopred) spoplatnená možnosť žiadať o odklad splatnosti splátok, ktorú nemožno považovať za službu s ekonomickou hodnotou poskytovanú dodávateľom, ale za umelé a neprípustné navyšovanie úveru zo strany dodávateľa, vychádzajúce z porušovania platobnej disciplíny spotrebiteľom. Nejedná sa o aktivity, ktoré možno po spotrebiteľovi spravodlivo požadovať (ako to uvádza poukaz žalovanej na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 33Cdo/1956/2007).

26. Za neprijateľnú podmienku sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa. Za takúto podmienku sa považuje aj ustanovenie úverovej zmluvy, ktoré veriteľovi umožňuje inkasovať prvú splátku a poplatok už pri poskytnutí úveru (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011).

27. Ochrana pred neprijateľnými podmienkami sa vzťahuje na tie spotrebiteľské zmluvy, pri uzatváraní ktorých spotrebiteľ nemôže ovplyvniť ich obsah, teda ktoré sú vopred pripravené a naformulované, ako to bolo v prejednávanej veci. V prípade pochybnosti či sporu musí dodávateľ preukázať, že zmluvné podmienky sú dohodnuté individuálne. Ak to nepreukáže platí, že neboli individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 O. z.).

28. Poukaz žalovanej v odvolaní, týkajúci sa posudzovania povahy ňou označenej podmienky ako individuálnej, nebol dôvodný, keďže dôkazné bremeno preukázania individuálneho dojednania dohody o poskytnutí služby v bode 8.1 predmetnej zmluvy žalovaná neuniesla. Ak žalovaná tvrdila, že žalobca ako spotrebiteľ mal možnosť uvedenú zmluvnú podmienku neprijat', odmietnuť, bez toho, aby to malo za následok zhoršenie jeho postavenia v zmysle zániku zmluvy, či jej neuzavretia (avšak spotrebiteľ nevyužil svoj vplyv na zmenu obsahu), žalovaná tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukázala. Vzhľadom na absenciu dôkazu opaku, zmluvné ustanovenia sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 O. z.).

29. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania, čo jednoznačne vyplýva u ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/238/2008).

30. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkou a právnymi názormi (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 50/04). Odvolací súd sa preto nestotožnil s odvolacou námietkou žalovanej o nedostatkoch odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie z hľadiska jeho preskúmateľnosti. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad, z ktorých vyvodil právne závery, ktoré primerane vysvetlil, pričom jeho rozhodnutie nemožno hodnotiť ako svojvoľné a zasahujúce do práva na súdnu ochranu garantovaného Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi.

31. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 CSP napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Týkalo sa to aj rozhodnutia o náhrade trov konania. Žalobcovi, ktorý bol v spore v plnom rozsahu úspešný, vznikol nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v konaní neúspešnej. Bol mu tak správne priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (100 %).

32. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Žalobcovi aj v odvolacom konaní, pretože bol v plnom rozsahu úspešný, vznikol nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v konaní neúspešnej. Žalobcovi bol tak priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovanej. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku, samostatným rozhodnutím (§ 262 ods. 2 CSP).

33. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.